

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 12. Conseruat vñitas doctrinæ, vñitatem idiomatis, in quo errauit Iudas,
& hanc Romani ad suæ conseruationem Reipublicæ procurarunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

ret defunctum jam pridem Lazatum fratibus suis praedicatorem, qui eis illorum, quæ post hanc in altera vita misera crudelibus avarisque dinitibus occurrunt in fausta, propalet veritatem. Cui Abraham: Nulla suppet ratio: *Habent enim Moysen & Prophetas id est, praedicatores, & superiores, & superiores cathedralis insidentes, præcones veritatis: Illæ audiant. Fatoe, sic est, o pater mi Abraham, a maiorem longè haber efficaciam verbum mortis, qui regressus ab inferis illas apparet praedicator. Talleris, fili mi, (inquit Abraham.) Si Moysen & Prophetas non audirent, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Oppus hic est Delio natatore: verba enim sunt intellectu difficultata pro ut notat Cardinalis Caietan. sed quæ summo ingenio enunciat D. Chrysostom. Responde mihi: utrum sit efficacius, verbum Dei, vel aliecius defunditur? Nemo regat, magis pollere Dei verbum. Quare igitur, quid credis esse verba Moysei & Prophetarum? Quid arbitris verbum esse superioris, nisi verbum Dei? *Qui vos audi, me audi.* Qui sunt illi mortui, in eo & Angeli, nisi Dei famili? Qui verbis Domini fidem in omni adhibet, non solum adhibebit? Ne visiones, ne apparitiones, ne ratiōnes querieris: hec ei in omnibus te possunt iustificari. Amentiam sapit dicere, si mortuus a paruerit, credent, dicit mihi, dives ita stultissime, an ignoras illis in apparitionibus mille pessimas delitescere? An ignorabis visionibus mille posse interuenire daemonum illusio[n]es?*

Hoc autem argumentum fuit varijs Isaiæ, contra quosdam Pseudoprophetas, qui ut certi essent eorum quae prædicabant, docerant populum monachorum petentes apparitiones, vel iologia, & Pythones consulentes. Quando haec verbis proponunt, inquit Isaias, illis ut hereticos longius abigit, & ut eis tis magistros repellite: *Cum dixerim ad vos: quare a Pythoniis con-a Diuinis, &c. Numquid non populus a Deo suo requireret pro viuis a mortuis? Adlegem magis, & ad testimoniū. Quid si non dixerint invita verbum hec, non erit ea maiuscula lux. Verba diuina. Non reliquit Dominus populum suum omnifici gubernatio[n]e n[on] adestitutum: hoc enim quid aliud esset, quam innimum illum exponere erroribus. Quid rā que dæmoni facilius inquit D. Chrysostom.) incautatibus, ac præstigiatoribus (a) Hom-(a) & inge[n]i subtilioris quam commotiue visib[il]es de[n]ominatio[n]es & somnia, quæ vera censentur esse apparitiones? Perversa dogma a dubius inuixisse: potuisse enim frequenter ostendere simulacra, ac subornare, qui simularent mortem & sepulturam, D.C. max[r]us rufus se ostenderent, quasi à mortuis excusat[ur].
Habentes, ac per illos persuadere, quemcumque vellent. Lat. Etenim si nunc in similia frequente dormientibus intervisi, multos deciperum, &c. Quasi nouum esset m[u]ndu[m] h[ab]et reticis talibus ludere inueniuntibus. Illos abigit: radix enim sunt errorum. *Ad legem magis, & ad testimoniū.* Nesse desideras veritatem? Illum confute, qui in cathedralis presidet, qui legem explicat & in quo Deus loquiatur, qui vero abh[or]disqueris: *Non erit ei lux matutina, sed tenebra nocturna.* Hoc intendit sapientissimus ille praedicator: *Huius filii mei, amplius ne regnare.* O Lutherē perduellis, cui non sufficit doctrina Papæ, sed visiones, inventiones meditatis, aliquaque varia ac peregrinas consulis sententias. O Calvini scolditge, ut quid non accueiles doctrinam Cathedra Christi, in qua Pontifices residet? Peritis infelix, miserique delictis: *Non erit ei lux matutina.* Ne aliud queras, quod si quereris, multam intimes varietatem, si enim homines frateri si is laxent ingenij non sufficiet charta consiliosorum argumentis, inexijs, capsicis: Faciendo plures libros nullus est finis. *Tu verbi filius, his amplius, ne requiras, doctrinam allam, aliam lingam, alia argumenta: Observa zos, fratres, ut iasp[er], Cœsum di a uenies, & non sis in vobis schismata,* 10. fortatur Apostolus. Vna sit fides veltra, vestimenta imo & verba: *Iasp[er] sum datus, ut ne dum idem omnes dicatis, sed in principiis, omnia cœactis, quantum fieri potest, istud omnino verbi.**

§. 12. Conseruat unitas doctrina, unitatem idiomaticis, in quo errauit Iudas, & hanc Romanis ad sue conseruationem R[ep]ublice precursum.

Quod subtiliter notarunt D. Chrysostom. Hieronym. Euthymius, Beda & Isag. & alii supremæ nocte corve contigisse. Dicit 26. Dominus Iesus Christus, aliud sensu mensa. Amen Mark. amen dico: quia unus vestrum me tradidisse est: qui in Turhant, contristans & merito quicquid omnifidelis, interrogant singuli, quicquid pro se. *Sicut Numquid ego sum Dominus?* codem omnes Christianum nomine compellant. *Dominus: Accedit Iudas, & quæcit, nec Christum, ut ceteri Dominum vocat, sed magistrum;* *Numquid ego blasphemus sum?*

sum Rabbi? Aferat te in malam crucem Diabolus, proditor sceleratissime, cur non Christum eodem cum condiscipulis tuis compelat nomine, cum eiusdem sis classis discipulus? Nemiteris (inquit Sancti Patres) ex ian. non erat, & verborum diuinitate ostendebat, se nouitiam diuinam de Christo sentire, sicut tel. qui vnde imvera quippe signa sunt conceptum: iam Iudas ilium quem de Christo habuerat conceptum, quando illum Christus in Apostolum elegerat, depiderat: opinantur enim D. Hieronymus, a. D. Cyril. b. & D. Chrysostom. c. dum Christus sibi sociavit Iudam in Apostolum, eum leg. & fuisse bonum, quodque postmodum ex occasione denotatum conuersus sit in diabolum versus. huius alter Saul. Primum veram habuit Iudas filius. d. dem, credens de Christo, quod credere debet. ian. bat, quam postmodum amisit, & credidit cap. 10. Christum non esse Deum, sed incantatorem ac e Ho. 10. orum him & ate diabolica, opera illa mirabiliter perpetrare. Et hoc Christus intimauit dum D. Petro dicenti: Nos credimus, ipse respondit: ian. 6. Nonne ego, vos duocum eligi, & emus ex vobis diabolus est? Iudei Iesus est naufragium, excidit ex eo quod cum aliis prius crediderat, quocirca non eodem cum illis locutus est adiuvante: Obsecro ut id ipsum dicatis omnes. Plerores inuenies, qui tractantes fidei nostra mysteria, ac faciam Theologiam, nota cupiunt introducere idiomata, novos loquendi terminos, ab antiquis Patribus discrepantes, & praeter nosmet, que Sancti Catholicivtuarum Patres, dicentes e non nouam decimam vel le introducere, sed rones loquendi terminos de nos. O charissime, quam sapit hoc haren-
sioribus, sim, & te i flat superbia, quā tu ceteris
ecl. & aues superexcellere ingeni subtilitatem, & dum
est. ab aliis in terminis ceteris loquendi, ve-
latur, neor se panter ab aliis dissentientis in fide & do-
bilis, fr. Circa.
fort. 10. Ollia in Concilio Sardicensi, predicante
Lib. 8. Triphilio Episcopo Lethensi, viro, quem D. ian. 41. Hieronymus. a. laudat ut doctum ac eloquentem & Marci-tem & Sozomen. b. ac Nycephorus. c. ut San-
radigio 13. d. dum, qui utraque dicitur. e. dum ex-
ponit hystoriam relataam a D. Ioanne de pa-
e Vide talytion apud pisenam, cui hoc Christus pre-
Baron. 13. cepit: f. Tolle g. ab. non tuum & amba. Hoc
long. co referente, quod dicit Christus. Tolle le-
f. ian. c. dum tuus: in cum inlinuixit celestis ille E-
piscopus Spiritum, quem alii Episcopiam, (cu-
i. 6. ius utram defensit & cito.) g. ac publicè eum
dicit, deduxit comam toto Concilie, quia termi-

num: Grabatum mutaret in Lectum; atque Lib. 19.
illi: Numquid tu doctior es illo, qui dixit de eis.
Tolle grabatum tuum: Hæc enim uitas est Dñi. & 7.
Cathedra, vt etiam eadem seruentur in lo-
quendo verba. Spectat hic Apostolus id, quod
de Romanorum refert prudenter D. Augustinus. Facti terum Domini Romani, subactis
cunctis regionibus, ac suo subiectis imperio,
ut hoc factum tecumque seruaretur & ab hoc
uno cuncta regerentur securis provincie, stu-
duerunt omnibus suam propriam lingua da-
re nationibus, ita ut omnes Romana, id est,
latina lingua loquerentur, qua ratione, lati-
nas effecerunt Provincias Hispaniam, Fran-
ciam antiqua idiomata exterminantes, sedam
autem Romanam lingua introdecentes, quā
cuncti se Romano subiectos esse profiteretur
imperio. Hoc idem Christus decrevit in ipsa
Roma, ut vbi temporalis imperij capit resi-
debat, & sacerdotis pariter gubernaret, ita
Petri sedem fixit iphi, enique Incolensibus:
& ob hoc statuit, ut ex inde lingua proce-
dat eadem in evincias terrarum nationes, ut
ex Petri cathedra doctrina deflat tam una, ut
vnum omnes dicamus Credo, unam faciamus
fidei confessionem imo: Ut id ipsum dicamus 1. Cor. 2.
omnes.

Mirabile factum contigit tempore D. Hiero-
nymi, supponitque S. Doctor morem anti-
quissimum ac universalem Ecclesias, nimi-
tum quod ex omnibus partibus, ac remo-
ad Ge-
nitissimis orbis regionibus cuncti Romam con-
current, ut Romano Pontifice siā propo-
nerent exponendas quæsiones. Occasione hu-
ius refet ipse telis ocularis (ecce qualis te-
sis synodalis, & omni exceptione maior;) &
dicit quod quā familiaris era Portulic D. Da-
matio, ei ut secretarius deliquerit, ut illi
auxilio refet in soluendis variis multisque con-
sultationibus, cibis ab omnibus Episcopis,
Synodis, Concilis, & tenuis orbis congrega-
tionibus gravabatur; ut eis responderet: An-
te annos ploratos, cum in charis Ecclesiastis-
cu inuicem Damascum, Romana urbē Episco-
pum & Orientis atque Occidentis Synodis con-
sultationibus responderem. Hic fuius excurrit,
(a) Episcopus Beatus, atque: Audis quod (a) ab argo
ex ioto orbe, & ab omnibus Synodis ad censu-
lendum Apostolicam Romanam fidem mirebatur.
Discessit denum D. Hieronymus Roma, ad
remotissimas partes Oriente, in quibus & gra-
uissimas offendit altercationes, circa formam
modumque loquendi in mysterio Santissime

S. 3. Tract.

Trinitatis, ut in ea concedenda essent tres hypotheses, &c. Ita ut ipsa disputatio magis de formula loquendi, quam de rei substantia esse videbatur. Adversus eum D. Hieronymus discordiam ac dubium, quodammodo hunc modo, alios alio loquentes proposuit illico securius ad seorem Apostolicam Romanam; scilicet ad ipsum Damasum, cui scribens supplicat, ut dubium expliter, loquendi doceat formulam, & quid fidei secundum sit,

I.

D. Hieronymus in dubiis summi consultit Pontificem.

D. Hieronymus Epist. 57, tur & equile. C. m. successore piscatoris, & dis-

Epist. 58, ad scipulo crucis loquar. Ego nulli primum, nisi Christus. Iste si quis, beatitudini tua, id est cathedra Petri, communione conficior: super illam per am-

adsciciam Ecclesiam fecio.

Quicumque exira hanc

domum agnum conciderit, profanus est;

Si quis in

Area Noe non fuerit, peribit, &c.

Qui secundum

non colligit, spargi &c.

Sicque consequenter

eminentissimi ratio-

ibus argumentum prosequitur,

pericula ab eo posse edoceri: Sanctissime la-

cer. Quoniamq[ue] iuri meo terreat magnitudo,

mutat tamen humanitas. A sacerdote vitimam

salutis, & a pastore presidium ovis flagito. Quid

postulas, Doctor sanctissime, tibi definiri, de-

determinare?

Quibus testimoniis mihi in hac difficil-

lima questione fidei sit vtendum.

Quoniamq[ue]

obiecit Beatus dominus tuus per Crucifixum in mun-

dis salutem, ut mibi epistola tuus, sive sacramentorum,

sive dicendarum hypostasiorum detur autoritas. Bone

Deus?

Quis credat, Doctorem Ecclesie ex-

minum, toto terratum orbe notissimum pro illa

questione enodanda configere ad Pontificem?

An non tu ille Doctor, quem Ecclesia honoret?

Doctorem maximum, in facris literis exponen-

dis?

Litteras requiris a summo Pontifice,

ut in

illis ubi aut dicat aut scribat, quibus sit tibi ter-

minus loquendum?

Antib[ea]gnota sunt profan-

dissima fidei mysteria?

Quid in verbis heret,

qui tantum polles scientiam scripturatum?

Licit

h[oc] videre doctrinam Ecclesie vniuersalem,

nedum

in iis, que fidibus credenda proponuntur,

sed etiam in ipsis verbis: illorum enim dislo-

cutionis

formulis

ad

ha ponit, cui illa apprimè continentur, quæ rit & operatur Sacerdos, & quantum ad natu-
per Iisaiam promiserat: *Spiritus meus, qui est in
te, & verba mea, quæ pesui in ore tuo, non re-
cedent de ore tuo, & de ore suminis tuis, & de ore
femini feminæ tui, dicit Dominus, ambo, & v-
que in saeculum. Praetariflma verba, nota-
tu dignissima.*

S. 13. *Sumitur quoque Cathedra unitas, ex
unitate Sacramentorum, que eadem sunt,
licet ministri sunt diversi.*

Tertiam vobis assigno rationem unitatis ca-
thedral, quam ponit D. Paulus, min-
tum, unitatem Sacramentorum: *Vnum
Baptisma. Omnes natuitate nascimur spiritua-
li, eodem baptismo regenerati, eadem omnino
modo impetu, iudicem veribus eadem virtute:
Omnis nos roboramus, ac confirmamur, eodem
confirmationis Sacramento: omnes eodem vi-
tae palmarum aliuscum: *Vnus panis, unum corpus
multi frumenta, omnes qui de uno pane &c. ait Apo-
stolus: licet Petrus baptizet, Paulus baptizet,
ali baptizent, unum est baptismus: quia unus est
qui primario baptizat, Christites, de quo dicitur:
Hic est, qui baptizat. De quo oportet D. Au-
gustinus. Supponens, quod ad unitatis conser-
uationem, & unitatem Sacramentorum voluerit
in Iean.
Tunc. 13. Chistus ipse manere & eorum principalis institu-
tor, ut nullus nobis perfruaderet esse plures cor-
rum auctores, ex multis in multis in multis, nec
in illis virtutis defectum suscipiemur, illam super-
plente multitudine ministeriorum. Expendit D. Au-
gustinus verba dicta. D. Iann. Baptista: *Super
quem videtur spiritum descendenter, & manen-
tem super eum, hic est qui baptizat.* Addit D. Au-
gustinus propterea hanc & rationem facit, &
vocem de celo auditam: *Vt quoniam multi mi-
nistris baptizantur essent, sine iuncti, sin iuncti, non
tribueretur sanctitas baptismi, nisi illi, super quem
descendit columba, de quo dicitum est: Hic est qui
baptizat in Spiritu S. Petrus baptizet, hic est qui
baptizat, Paulus baptizet, hic est qui baptizat. I.
D. Chry. dem. nota D. Chrysolomus de venerabili Sa-
cramento ac missæ sacrificio: *Verum tu Luce,
cum Sacerdotem videtur offerentes, ne ut Sacerdo-
tem putes, hoc facientem, sed Christi manus invi-
sibiliter extinxant. Sicut enim cum baptizari &c.
Quocirca peruersus licet sit Sacerdos, qui mil-
lam celebat, idem est lacrimatum, quod est
qui bonus est, & in se ciuidem virtutis ac valo-
ris: quia non virtute propria, sed Dei, concor-****

*rit & operatur Sacerdos, & quantum ad natu-
ram Sacramenti, ita concurrit ac intervenit,
quamvis Sacerdos malitia demonem vincet,
sicut quando Angelo non cedit viræ meritum, mo-
rumque bonitate.*

Vi vero nos Deus in hac confirmet veritate, quibusdam virtutib[us] mysteriis, dnm Moys[us] & Aaron mittit ad Pharaonem, ut dimittat populum Israei de terra Egypti, quem captum iniusta servitute opprimebat. Accedunt illi Pharaonem. Dei mandata exponit: Deus Hebreorum misit nos ad te dicens; dimittite popu-
lum n[ost]rum, vtque detinetis populum n[ost]rum?

Respondet Pharao superbus ac inflatus: *Nescio* ^{Exod. 5. 1.} *Dominum & Israel non dimittam. Reuertet utru[is]?* ^{2.}

hac auditu responso ad Dominum: *Domine, non
ron te nouit Pharao: Non ergo ut me
cognoceas: præcipit ille, ad Pharaonem reter-
tantur, patienterque prodigium illud horrendum:*

*conuentant virgas itas in serpentes, & serpen-
tes denudo in virgas. Surdo canunt: Reuertere*

*denovo, at Dominus, mane, &: Ecce egredie-
tur ad aquas & scabis in occursum eius super ri-
bam fluminis, & virgam qua conserva est in dra-
conem tollit in manu tua: dicesque ad eum. Hac*

dicit Dominus, in hoc dies, quod sim Dominus: ^{17.}

Ecce percuviam virga, que in manu mea est, aquam

fluminis, & verterem in sanguinem. Potentilli-

*me Deus, quomodo hoc dies? Num forte ti-
bi sunt manus, quibus virginem tereras? Virginem*

*Allego-
istam non videt Pharao etiam se, quomodo sit ria,*

in manu Moysi, modo Aaroni: qui igitur

ratione dicis, quod illam manu tua habeas,

tuque ille sis futurus, qui agam hac virgam per-

*cutes, cum sic Aarón, qui illa, praesente Pha-
raone, fluminis vidas percussit: An ergo igno-*

ras manus Moysi & Aaroni, meam esse con-

junctam, & eam illam ipsam esse cuius virtus

te manus Moysi & Aaroni tanta prodigia operi-

*runt: ita ut, quæ vides mirabilia, quæ illo-
rum manus operantur, in tantum ab illis fiant,*

*in quantum cum illis mea concutire manus mi-
rabilium operatrix. In his manus Moysi &*

Aaroni, quæ vides, supradictam meam agnoscisti,

quam non vides, & quidecumq[ue] ridens abillis

Ieron. procedere, ne illorum asertas in anibus,

sed hinc mea omnipotenti. Notat hoc furuli-

ter D. Gregorius vesta illa Moysi expendens,

*in quibus de transitu filiorum Israhel per mare nu-
erum, fecit vestigio, ac demet. Pharaonem*

Triumphi Deo concebat: Quis similis mihi? ^{Exod. 15. 1.}

furibus Domine, quis similis tuis, magnificus tuus? ^{15. 11.}

similitudine, ubi ubi laudabilis, & faciens nr-

spid.